

SZATHMÁRI ISTVÁN

A fülbemászó

Ült ott az a nagy fiú az utca végén a füves részen és szenvedett, ilyen egyszerűen, uram, mondta a férfi, akárha szobor lett volna, valami bölcs Buddha, meg se moccant, és az arca se rezzett, csak néha nyögött vagy sóhajtott fel, de mindenki tudta, a szomszédos utcák lakói is, igen, hogy óriási fájdalmai vannak, hogy más már azt nem bírná, nem bizony, kiszaladna a világból, vagy inkább a Palicsnak menne, ennek a hatalmas tónak, persze csak akkor, ha van benne víz, mert már az is megesett, uram, hogy valaki elszántan, életét lezárandó, végső döntésként a tóba ugrott, és a kiszáradt, repedezett, rinocérosz bőrű tófenéken koppant a feje, mert évekig volt távol, és nem hallott a tó sajnálatos kasztrációjáról, de a nagy fiú, aki emígy már férfi, hősiezen tűrte ott a fűvön, hogy a rovar, a picinyke állat lassan, átgondoltan, akkurátusan egye, rágja az agyát. Mert fülbemászó ment a fülébe, az az alattomos lény, mesélték szinte suttogva, és megtetszett ott neki, annyira, hogy derogált ökelmének visszajönni, -mászni, bent maradt a meleg-sötétben, örök táplálékok között. Mintha csak a paradicsomba érkezett volna, a szeme gyorsan hozzászokott a homályhoz és mindene lubickolt a boldogságban. Azt mondták, ha közel mentél a fiúhoz, ha az arcára nyomtad az arcod, te is hallhattad, hogy odabenn mintha fűrészelték volna, egészen halkán, egyhangúan, monotonon, már-már álomba ringatóan, sejtetve valamit egy másik világról, igen, és a fiú nem szólt semmit, Buddha-mosollyal engedélyezte, hogy kivedd a részed, és mintha ezzel is könnyített volna saját fájdalmán. De el kellett válni, mert sziámi ikrek mégse vagyunk, és ilyenkor a fiatal férfi szeméből legördült egy könnycsepp, mindig csak egy, uram, és ezt sohase törölte le. Istenem, mennyi felszáradt könny lehetett az arcán. De mennyi.

Néha, ha úgy gondolta, senki se figyeli, a felső teste himbálózni kezdett, mintha csak valami zenére tenné ezt, igen, és érthetetlen szavakat mormolt ilyenkor, szófüzérek a rovarnak ott belül. Lehet, hogy szidta, lehet, hogy könyörgött hozzá, vagy csak pusztán szórakoztatta, igen, de az is elképzelhető, mi legalábbis elképzeltük, hogy sürgeti őt, hogy gyorsabban, gyorsabban, legyen már vége, legyen elég, és a himbálózás rázkódásba ment át, a mormolás hörgésbe, ordibálásba, és ilyenkor kijöttek a fiatal férfi idős szülei és bevitték őt úgy hokedlistól, mintha nem tudna járni, de tudott, persze, alkalmakként találkoztunk vele a kerekes kútnál, ahogy nézte, hogyan bajlódnak a vödörrel a ricsajos lányok, akik nem vettek tudomást róla, átnéztek rajta, mint az üvegen. Sohase értettem, érthettem, hogy lehet ez, engem megbabonázott, szinte rátapadt a tekintetem, hogy alig tudtam később visszatépni, igen,

tehát megemelték és ő elhallgatott, már-már halotti csendben vitték be a házba, egy elsötétített szobába, ahol sohasem lehetett tudni, nappal van-e vagy éjszaka.

Anyámék nem beszéltek róla, mondta a férfi, vagy csak nagyon ritkán, akkor, mikor a hörgés, az ordibálás minket is elért, annyira, hogy be kellett csukni az ablakot, mert néha megesett, hogy az öreg szülők hagyták, hadd tombolja ki magát úgy isten igazából, kiabálja szerteszét, hogy nem tud kiegyezni a rá rótt sorssal.

A Dobóéknak egy kis tehenük volt a zsákutcában, ott legelésztették délutánonként az ápolt fűvön, sohasem értettem, hogy lehet itt csak úgy tehenet tartani, akárha valami házi kedvenc lett volna, valami apró állat, a tehén legelt, a Dobóék meg körülülték, mintha féltek volna, hogy megugrik, elfut, elszalad innen egy egészen más világba. Sokan szerettük volna ezt, uram, itt hagyni a tájat, a várost, szőröstül-bőröstül, de nem volt ez ilyen egyszerű, nem, habár érdekes módon pont a Dobóéknak sikerült ez legelőször, Svédországba települt ki a család, és a mai napig se tudom, mi lett a tehénkével, igen, csokoládébarna feltjaival, azt azért nem hiszem, hogy őt is becsomagolták volna, hogy a gleccserek és a jeges vizek mentén fű után kutasson teljesen reménytelenül. A fiatal férfi, mint tudjuk, néhanapján felállt a hokedliről és vándorútra indult, így jutott el egyszer a Dobóék kedvencéhez is, akkor kivételesen magányosan legelésztett a tehén, a család bent a házban tevékenykedett, lehet, hogy épp az útra, a nagy útra készülődtek, igen, készítették a leltárt, hogy édes Istenem, mit is hagyunk itt, mit, és nehéz lehetett ez, uram, kiírni mindazt, ami megtörtént, létezett, tehát el voltak foglalva magukkal fájdalmasan, de azért mégis reményekkel teli. Az állat felemelte a fejét, jámborul nézte a fiatal férfit és ő meg vizsgozta ezt hosszasan. És mivel fű volt itt is, leült a tehénhez közel. Előrehajolt, mintha különös zajokra, hangokra volna kíváncsi, de csak a halk, monoton fűrészelést hallotta ott belül, amit már majdnem megszokott, de ez így lehetetlenség, persze, a fájdalom tompulhat, uram, de láthatatlanná mégsem válik, majd a tehén lehajtott busa fejét és a fiú arcához nyomta, csorgott a nyál a szájából, a férfi pedig behunyta a szemét. Mintha minden megállt volna, uram, minden, és akkor kijött az egyik Dobó, és szétrebbent a pár, és higgye el nekem, másmilyenek voltak már ők ketten, igen, másképpen néztek a világra. És a tehén teste megfeszült, és ha szárnyai lettek volna, biztos vagyok benne, hogy elrepül. Kiszáll innen nagyon. A fiú felpatant a fűről és feltűnő gyorsasággal hazafelé vette az irányt.

Nem sokra rá elköltözött a család a városból és a tehénke is örökre. A fű is megkopott lassan, ami nem okozott semmi föltűnést errefelé. Néha felreppent a hír, a Dobóék legkisebb fia, ha elkapja az a furcsa láz, gleccserekre mászik és tehenek után kutat a hideg, majdnem sarki tájban. És arról is beszéltek, uram, jóval, de jóval később, hogy egy komor arcú idegen férfi járja a környéket, elegáns, finom kabátban, nyúlászor kalappal a fején, és a sétái végén mindig a zsákutcában köt ki, ami már nem is az, persze, toronyházakat húztak fel ottan, de az a kis terület, a tehénke otthona, valahogy mégis megmaradt, egy csúnya, szegényes kis park részeként, és ott ücsörgött ez a bús arcú férfi és nézett, elnézett valahova messze, és találgatták a

régiek, vajon ki lehet, tán csak nem az egyik Dobó-fiú, a legkisebb, de senki sem mert odamenni hozzá, és ő se ment senkihez, az újak, a betelepültek pedig észre se vették, mással voltak elfoglalva éppen, a honfoglalás örömeit éltek, és így volt ez jó, igen.

És a nagy fiúból is érett férfi lett, szarkalábak jelentek meg a szeme körül, a szülei már nem tudták felemelni a hokedlit, embert fogadtak, ő látta el, gondoskodott róla, vigyázott rá, mert rákapott az italra, itta a kövidinkát hévvel, reggel, délben, este, és a fülbemászó csak dolgozott, akárha az örök édenben volna, mint már mondtam, uram, fáradhatatlanul. Mint a mesében a kenyér és a hús, sohasem fogy el, soha sincs vége. Akár a szenvedésnek sem. Két lábon járó fájdalom, sugdosták az emberek, akik még tudtak róla és éltek. Igen. Ott van, ott megy, alig szól, inkább csak hörög.

És megnövesztette a haját. Mintha csak a rovar, a parazita nyugalmát növelte volna ezzel, hogy a komfort még nagyobb legyen ott belül, még tökéletesebb. Vastag szálú, sűrű haja volt, szinte szemlátomást nőtt, és ő élvezte nagyon. Ahogy belekap a szél és bohókásan játszadozik vele, hullámoztatja, futkos rajta, mint fürge ujjak a zongorán, ide-oda, egy futam, két futam, és a férfi arca kisimult ilyenkor, uram, egészen földöntúli lett. Elszaladtak a szarkalábak, mintha nem is lettek volna. De a dolgok mindig visszatérnek. Így van ez a fájdalommal is. A szél elült és maradt a tompa csend. Meg a fűrészelés ott belül. Az örökös, csillapíthatatlan éhség halk moraja.

És gyenge lett a szüret. Alig volt bor a hordókban. Kotyvalékok kerültek az asztalra. Ihatatlan lőrék. Meghatározhatatlan színűek, ízűek. És ennek nagyon nem örült a férfi. Ideges lett. Gyors és kiszámíthatatlan. Sokszor futkosott az utcákon remegő szájjal, gesztikulálva. A kövidinkámat akarom, morogta, ha hirtelen megállt, de ezt a bort már nem mérték a sötét, olajszagú kimérésekben, vagy ha igen, akkor horribilis áron. Egy átizzadt, áthörgött nap után pillantotta meg a plakátot. HAJAT VÁSÁROLUNK E HÓNAP 22-ÉN 10 ÉS 12 ÓRA KÖZÖTT. TAMARA FODRÁSSZALON. Ez volt rajta. Dermedten bámulta, vagy százszor is elolvasta. Tíz és tizenkettő között. Ott volt, beállt a sorba. És az emberek csak egyre jöttek. Rossz idők jártak akkoriban a városban. És nem csak a szüret miatt. Néha minden átmenet nélkül bealkonyodott már kora délután és nem volt rá magyarázat. A kukorica kiégett, a napraforgónak se híre, se hamva. Az állatok a határban megvadultak, keserű tejet adott a tehén, fekete tojást tojt a tyúk. A virágok elhervadtak. Valaki azt állította, befelé nőnek.

Kellett a pénz. Nagyon. A kövidinka miatt, mert mint mondtam, aranyára volt. Ha lehetett kapni. Csattogtak az ollók, zúgott a gép. A férfi rezzenéstelen arccal várta a sorát. Először kifésülték a haját, hosszasan, finoman, és ez jólesett neki, repdesetek a hosszú, vastag hajszálak, akárha enyhe szellő futna végig a műhelyen, dicsérték, elismerően szóltak róla, majd elkezdődött a vágás. Óvatosan, szépen, szinte anyáskodóan szabadították meg fokozatosan feje ékétől, de ő már befelé figyelt, kémlelt, uram, és rádöbben, minél rövidebb a haj a fején, annál tompább a fűrésze-

lés ott belül. Majd hirtelen elült a hang és mélységes csönd tört rá a férfira. Szinte elviselhetetlenné vált, arca fájdalmat tükrözött, a teste remegni, vonaglani kezdett, felugrott a székről, még a kabátját is ottfelejtette, kiszaladt a Tamarából, rohant fel-felé a főutcán nem látva és nem hallva semmit, rohant, rohant a Kiserdő felé, hogy annak kevés fája elnyelje, eltakarja őt örökre a világ elől.

